

Raadsinformatiebrief

Zaaknummer: 139908

Openbaar

Verzonden aan de raad op:

- 7 DEC 2021

Onderwerp: Septembercirculaire 2021

Kennismemen van:

De uitkomsten voor de gemeente Harlingen van de septembercirculaire 2021.

Beste raadsleden,

Hierbij informeren wij u over de uitkomsten van de septembercirculaire 2021 en de (financiële) effecten voor de gemeente Harlingen.

Inleiding

Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaires. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september van de vertaling van de Miljoenennota, december rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. De septembercirculaire 2021 is op Prinsjesdag volgens planning verschenen.

De belangrijkste onderwerpen van de septembercirculaire 2021 zijn:

1. Toename accessen.
2. Voorschot op de onderschrijving van het BTW compensatiefonds (BCF) plafond 2021.
3. De oploop van de opschalingskorting in het jaar 2022 wordt incidenteel geschrapt.
4. Ontwikkeling van de uitkeringsbasis.
5. De incidentele compensatie van € 1,3 miljard voor de tekorten jeugdzorg voor het jaar 2022. Daarnaast nog een aantal andere taakmutaties en coronacompensaties.
6. Procesmededelingen over de herijking verdeling gemeentefonds.

Ad 1. Accres

De groei van de algemene uitkering (het accres) is gekoppeld aan de groei van de uitgaven van het rijk; geeft het rijk meer uit, dan ontvangen de gemeenten ook meer. Deze systematiek wordt ook wel "samen de trap op en samen de trap af" genoemd.

In deze circulaire is een nieuwe accresraming opgenomen voor het jaar 2022 en verder. Voor alle jaren vanaf 2022 is sprake van een opwaartse bijstelling van het accres (voor Harlingen oplopend van € 599.000 in 2022 naar € 759.000 in 2025). Dit is volgens de circulaire het gevolg van hogere loon- en prijsontwikkeling dan tot nu toe aangenomen, uitgaven

klimaatmaatregelen, compenseren gedupeerden van de kinderopvangtoeslag, zorg en de EU-afdrachten.

Het zijn echter wel ramingen. Op het moment dat de daadwerkelijke uitgaven lager blijken te zijn, zal dit ook leiden tot een lager accres.

Ad 2. BCF-plafond

Het BCF-plafond bedraagt € 3,25 miljard voor gemeenten in 2021. Als de gezamenlijke declaraties onder het plafond blijven, wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding van het plafond volgt een uitname. In het systeem is opgenomen dat jaarlijks bij de septembercirculaire een voorschot wordt verstrekt op de verwachte onderschrijding van dat kalenderjaar. In de meicirculaire volgend op het kalenderjaar volgt dan de afrekening. In deze circulaire bedraagt het voorschot voor het jaar 2021 € 215,9 miljoen (voor Harlingen € 222.000). In de meicirculaire 2022 vindt de afrekening plaats.

Ad 3. Opschalingskorting

Gezien de toegenomen druk bij gemeenten heeft het kabinet besloten de zogenaamde “opschalingskorting” voor gemeenten ook in 2022 incidenteel te schrappen. Dit leidt tot een verhoging van de algemene uitkering van € 270 mln. in 2022 (voor Harlingen € 276.000).

Ad 4. Uitkeringsbasis

Bij het begrip ontwikkeling van de uitkeringsbasis praten we over de mutaties van de landelijke aantallen inwoners, woonruimten, leerlingen, uitkeringsgerechtigden, WOZ-waarden enzovoort. O.a. demografische ontwikkelingen spelen daarbij een rol. Door een daling van diverse landelijke aantallen (bijvoorbeeld bijstandsontvangers) is een positieve raming van de algemene uitkering ontstaan (voor Harlingen oplopend van € 90.000 in 2022 naar € 116.000 in 2025)

Ad 5. Jeugdzorg, taakmutaties, coronacompensatie

a) Jeugdzorg

Ongetwijfeld de omvangrijkste taakmutatie in de circulaire: de definitieve verdeling van € 1,3 miljard voor het jaar 2022 ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Een nieuw kabinet zal een besluit moeten nemen over de structurele financiën. In deze circulaire is de definitieve verdeling voor 2022 bekendgemaakt. Deze valt voor Harlingen met € 1.386.000 iets lager uit dan de € 1.483.000 waarmee in de begroting 2022 rekening is gehouden.

Voor de jaren 2023 tot en met 2025 hebben het Rijk, de VNG en het Interprovinciaal Overleg (IPO) afgesproken dat de gemeenten de bedragen als stelpost (75%) mogen opnemen in de begroting. De gemeente Harlingen heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

b) Acute problematiek Jeugdzorg

In meicirculaire 2021 is € 613 miljoen beschikbaar gesteld voor acute problematiek in de jeugdzorg (voor Harlingen € 493.000, reeds verwerkt). Voor de VNG was hiervan een bedrag van € 55 miljoen gereserveerd voor coördinatie en informatievoorziening. In deze septembercirculaire is bekend gemaakt dat de kosten worden begroot op € 3,175 miljoen, waardoor het resterende bedrag van € 51,825 miljoen via een taakmutatie wordt toegevoegd (voor Harlingen € 56.000 extra).

c) Breed offensief

Voor de implementatie van de onderdelen van Breed offensief, die géén wetswijziging vereisen, ontvangen gemeenten in 2021 € 15,503 miljoen (voor Harlingen € 19.000). De

maatregelen richten zich veelal op het gemakkelijker maken voor werkgevers om mensen met een beperking in dienst te nemen..

d) Nacalculatie mobiliteitsmiddelen Wlz (Wet langdurige zorg)

Op 1 januari 2020 is de hulpmiddelenzorg aan cliënten die in een Wlz-instelling wonen vereenvoudigd. Vanaf deze datum worden mobiliteitshulpmiddelen (zoals een rolstoel en een scootmobiel) voor alle cliënten in een Wlz-instelling verstrekt vanuit de Wlz en niet meer vanuit het gemeentefonds (Wmo 2015). In deze circulaire is de uitname nagecalculeerd en structureel verwerkt (voor Harlingen € -18.000 in 2021 teruglopend naar € -14.000 in 2025).

e) Uitvoeringskosten SVB PGB Trekkingsrechten Jeugdhulp en WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) 2015

De Sociale Verzekeringsbank (SVB) voert voor gemeenten de Persoons Gebonden Budget (PGB)-trekkingsrechten uit. Voor het jaar 2022 worden daartoe de middelen uit de algemene uitkering gehaald (voor Harlingen resp. € -8.000 en € -23.000).

f) Gezond in de stad

Het stimuleringsprogramma Gezond in de Stad (GIDS) wordt voortgezet in het jaar 2022. Voor genoemd jaar is een bedrag van € 19,440 miljoen beschikbaar gesteld (voor Harlingen € 70.000). Het programma geeft de geselecteerde gemeenten extra ruimte om de gezondheid van mensen in een lage sociaaleconomische positie structureel en duurzaam te verbeteren.

g) Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK) (Corona)

De Tijdelijke Ondersteuning voor Noodzakelijke Kosten (TONK) is bedoeld voor huishoudens die door de huidige omstandigheden te maken hebben met een onvoorzienbare en onvermijdelijke terugval in hun inkomen, en die daardoor noodzakelijke (woon)kosten niet meer kunnen voldoen en waarvoor andere regelingen niet of onvoldoende soelaas bieden. De TONK kan dan voorzien in (gedeeltelijke) tegemoetkoming voor noodzakelijke kosten. Voor deze tijdelijke ondersteuning wordt het bestaande instrument van de bijzondere bijstand gebruikt. Voor de eerste drie kwartalen van 2021 is een bedrag van € 260 miljoen beschikbaar gesteld voor de TONK. De eerste tranche van € 65 miljoen is reeds toegevoegd aan de algemene uitkering. Deze tweede en laatste tranche voor de periode tot en met 30 september bedraagt € 195 miljoen, en wordt eveneens beschikbaar gesteld via de algemene uitkering (voor Harlingen € 210.000).

h) Lokaal cultuur en Buurt- en dorpshuizen (Corona)

Voor de lokale cultuur en buurt- en dorpshuizen heeft het kabinet € 60 miljoen beschikbaar gesteld, waarvan € 50 miljoen voor cultuur en € 10 miljoen voor buurt- en dorpshuizen, ter compensatie van de extra uitgaven als gevolg van de coronacrisis (voor Harlingen resp. € 53.000 en € 9.000).

i) Aanvullend pakket re-integratie dienstverlening bijstandsgerechtigden (Corona)

Als onderdeel van het steun- en herstelpakket stelt het kabinet in 2022 extra middelen beschikbaar voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden (€ 14,740 miljoen in 2022). Gemeenten ontvangen deze extra middelen zodat zij de reguliere dienstverlening op peil kunnen houden nu de instroom in de bijstand toeneemt. Daarnaast ontvangen gemeenten in 2022 een tijdelijke impuls voor re-integratie van bijstandsgerechtigden (€ 43,438 miljoen) die

gemeenten in staat stelt om de dienstverlening aan mensen die nu als gevolg van de crisis de bijstand instromen te intensiveren. Voor Harlingen gaat het om resp. € 22.000 en € 65.000.

j) Bijzondere bijstand en Schuldenbeleid (Corona)

Als onderdeel van het steun- en herstelpakket stelt het kabinet in 2022 extra middelen beschikbaar voor de bijzondere bijstand (€ 15 miljoen in 2022) en schuldenbeleid (30 miljoen in 2022). Dit pakket is gericht op het bieden van snelle hulp en ondersteuning aan mensen die vanwege de crisis te maken krijgen met (dreigende) schulden- en armoedeproblematiek. Voor Harlingen gaat het om resp. € 16.000 en € 31.000.

k) Overig, WOZ

De hoogte van de algemene uitkering wordt gecorrigeerd voor eigen inkomsten als gevolg van OZB heffing. Omdat de waarde van de niet-woningen, maar met name die van woningen, t.o.v. de uitgangspunten in de meicirculaire verder is gestegen, vindt er een correctie plaats van, voor Harlingen, € 84.000.

Voor de meeste ontvangen corona compensaties vindt geen afrekening met het Rijk meer plaats. Voor de ontvangen compensaties voor inkomstenderving (met name parkeren, toeristenbelasting en precariobelasting) zal in 2021 nog wel een afrekening plaatsvinden. Een eventuele terugbetaling of extra compensatie zal worden verwerkt in de jaarrekening 2021.

Omwille van de leesbaarheid zijn mutaties < €10.000 in deze raadsinformatiebrief niet toegelicht. Voor een toelichting hierop wordt gemakshalve verwezen naar de septembercirculaire zelf (zie Bijlage 1).

Ad 6. Herijking gemeentefonds

De fondsbeheerders hebben in februari 2021 de herverdeeeffecten van de herijking van het Gemeentefonds voor het jaar 2017 gepubliceerd. Na aanleiding van dit voorstel heeft de Raad voor het Openbaar bestuur (ROB) op 25 maart een tussenbericht met kritische vragen en opmerkingen uitgebracht. Het ging onder andere over de uitlegbaarheid van de herverdeeeffecten, met name in het sociaal domein. Dat was voor de fondsbeheerders aanleiding het voorstel opnieuw te bezien. Op 9 juli jl. hebben de fondsbeheerders een aangepast voorstel voor het jaar 2017 bekend gemaakt en op 12 augustus jl. de actualisatie van het verdeelvoorstel Gemeentefonds naar het jaar 2019. In dit verdeelvoorstel gaan 168 gemeenten erop vooruit (waaronder de gemeente Harlingen met ongeveer 88 euro per inwoner, dit was ongeveer 1 euro per inwoner) en 187 gemeenten erop achteruit ten opzichte van de huidige verdeling. Ook is de ROB weer om advies gevraagd. Na ontvangst en weging van het definitieve advies van de ROB start de VNG-consultatie bij gemeenten in de maanden november en december. Het advies van de ROB is er inmiddels. Het ROB adviseert positief over de structuur van de herijking maar is negatief over een fors aantal maatstaven. Een nieuw kabinet zal een besluit moeten nemen over het nieuwe verdeelstelsel. Inwerkingtreding is voorzien per 1 januari 2023. De publicatie van definitieve resultaten is uiterlijk in de meicirculaire 2022. Tot dan is er sprake van onzekerheden.

De adviesaanvraag aan de ROB en VNG omvat ook een voorstel voor een nieuw objectief verdeelmodel voor beschermd wonen, met bijbehorend ingroeipad. De taak en de bijbehorende middelen gaan, conform de afspraken die Rijk en VNG hebben gemaakt, over van centrumgemeenten naar alle gemeenten. Er is sprake van een geleidelijke invoering; de

doordecentralisering beperkt zich tot nieuwe cliënten en er is sprake van een ingroeipad van 10 jaar.

Financiën

Samengevat in schema de financiële gevolgen voor de gemeente Harlingen: zie bijlage 2

Per saldo resulteert de septembercirculaire in een positieve bijstelling van het financieel perspectief.

De uitkomsten van deze circulaire worden als volgt verwerkt in de begroting:

- * Jaarschijf 2021, reeds verwerkt in de 2e 4-maands rapportage 2021
- * Jaarschijf 2022: 1e tussentijdse rapportage 2022
- * Jaarschijf 2023 e.v.: begroting 2023

De uitkomsten van de nog te verschijnen decembercirculaire zullen in de jaarrekening 2021 verwerkt worden.

Voor meeste specifieke uitkeringen (5a t/m 5j) zal in de reguliere P&C cycli aan de raad worden voorgesteld deze middelen apart te reserveren voor de doeleinden waarvoor ze beschikbaar zijn gesteld (o.a. coronacompensatie). De overige, algemene mutaties (1 t/m 4 en 6) zullen ten gunste komen van de algemene middelen. Echter, bij het bepalen van de financiële uitgangspositie voor het opstellen van de begroting 2023 en de bijstelling van de begroting 2022 zal een deel van het nu geprognosticeerde hogere accres o.a. ook ingezet moeten worden om de eigen hogere loon- en prijsstijgingen bij te stellen en de budgetten van de diensten/domeinen te compenseren.

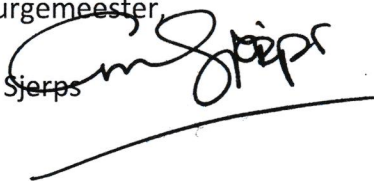
Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Harlingen,
de secretaris,

de burgemeester,

C.M. Sjerps

Bijlagen:

139916, bijlage 1, Septembercirculaire 2021 Gemeentefonds
139926, bijlage 2, sep circ in schema